

LYYLI AALTO

— lämmin syli ja laaja sydän

Huhtikuinen räntäsade muuttui keväiseksi pilvipoudaksi, kun liittomme edustajina saavuimme Turengin keskustaan matkalla onnittelemaan puheenjohtajaamme Lyyli Aaltoa hänen 60-vuotispäivänään. Juhlataloa ei totisesti ollut vaikea tunnistaa. Lippu liehui jo kaukaa toivotellen vieraat tervetulleiksi. Talon ympärillä kuhisi autoja kuin parhaassa neljän ruuhkassa Helsingissä. Talo oli täynnä onnittelijoita jo klo 10.00 aamulla. Kukkia ja lahjoja kannettiin jatkuvana virtana huoneesta, jossa päivänsankari otti vastaan onnittelijoita. Hilpeä puheensorina ja makuhermoja kutkuttava hämäläisen pitoruuan tuoksu täytti talon.

Jo syntymäpäivien tunnelma antoi aavistella, että olemme tekemisissä aidon, konstailemattoman, elämänläheisen ja suorasukaisen ihmisen kanssa. Onnittelijat taas peilasivat aluetta, jossa Lyyli Aallon vaikutus sekä näkyy että tuntuu, kunnallispolitiikka, eduskuntatyö ja

vammaisten asiat. Paikalla oli väkeä eduskunnan puhemiehestä ja sisäministeristä lähtien lähinaapureihin saakka.

Vaikka tunnemmekin Lyyli Aallon sekä kansanedustajana että Epilepsialiiton puheenjohtajana, on hänen täytynyt kulkea pitkä tie päästäkseen nykyiseen asemaansa. Jututin puheenjohtajaamme hiukan tarkemmin hänen elämäntaipaileestaan eräänä toukokuuisena aamuna kun juna jyskytti Riihimäeltä Helsinkiin, aurinko paistoi ja kevät oli juuri puhjennut kauneimpaan kukoistukseensa.

Lyyli syntyi 6.4.1916 Ypäjällä, Äijälän tilan peräkammarissa. Äiti kävi työssä ja lapsi oli isoisän hoivissa. Tällöin oli jo lapsena sekä pakko että mahdollisuus tarttua kaikenlaiseen työhön. Koulutie kuitenkin kiehtoi. Kun Lyylin naapurin poika meni oppikoulun sisäänpääsytestikintoihin, tuppautui Lyyli mukaan ja kuinka ollakaan, pääsi myös kouluun. Vaikeuksia oli rahan hankinnassa, mistä koulumaksut? Eno heltyi ja suostui mak-

samaan oleskelun Forssassa. Keskekoulu tuli käytyä 1932. Silloin vallitsi kova työttömyys ja niin oli pakko jäädä kotitöihin. Aika ei kuitenkaan mennyt hukkaan, siitähän saimme toki todellisen todisteen syntymäpäiväruokien muodossa. Kotona ollessaan Lyyli oppi kodinhoitotyöt leivonnasta kankaan kudontaan ja saippuan keittoon.

Virkaura pääsi alkamaan 1934, jolloin Lyyli pääsi kunnan kirjanpitäjäksi Ilo-mantsiin. Hän kävi myös kunnalliskurs-sin siellä ollessaan. 1937 hän muutti Janakkalaan kirjanpitäjäksi, jonne sittem-min jäikin. Välillä hän tosin aikoi lähteä Enoon, jonne oli tullut valituksi kunnan-kirjuriksi, mutta ankkuri nimeltä Lasse Aalto pysytti kuitenkin paikallaan. 1941 Lyyli avioitui Lassensa kanssa, joka sittemmin toimi Janakkalan kunnanjohtajana. Perheeseen syntyi neljä lasta, joista nuorimmainen sai tänä keväänä valkola-kin. 40-luvun olosuhteita muistellessaan Lyyli totesi maailman muuttuneen melkoisesti. Silloin lapset tehtiin kesälomalla ja miehen loma oli jatkona. Ei ollut varaa äitiys- eikä isyyslomiin.

Politiikkaan Lyyli ”joutui” mukaan. Hänen aviomiestään pyydettiin kansanedustajaehdokkaaksi, mutta liikuntavam-mansa takia hän ei halunnut lähteä, koska jo eduskunnan rappuset olisivat olleet ylivoimainen este eduskuntaan pääsulle, vaikka olisi tullut valituksikin. Lyyliä eivät portaat estäneet, joten hän asettui ehdokkaaksi 50-luvulla ja pääsikin edus-kuntaan 1958, mistä saakka Arkadianmäki on ollut hänen työpaikkansa. Siellä ollessaan hän myös suoritti erikoisluvala kunnallistutkinnon 1958—60.

Hänen eduskunta-aikanaan on tehty paljon kauaskantoisia uudistuksia, mainittakoon mm. työlainsäädäntöä koskevat uudistukset, kesäloimat, kansanterveyslaki, perhelainsäädäntö, ennenkaikkea lasten oikeuksia koskevat uudistukset, sekä peruskoulua ja jatko-opintoja koskevat uudistukset. Lyyli Aalto pitää ennen muuta tärkeänä, että yrittävällä ihmisellä on mahdollisuus halutessaan opiskella ja päästä elämässään eteenpäin.

Ihmisen elämä on sattumia täynnä. Sattumalta Lyyli joutui mukaan myös epilepsiatyöhön. Ollessaan HYKS:ssä potilaana hänelle valitettiin poliitikkojen haluttomuutta käyttää vaikutusvaltaansa epileptikkojen hyväksi. Lyylin vaikutusvalta oli käytettävissä ja niin hänet valittiin vastaperustetun Epilepsialiiton puheenjohtajaksi 1969. Näytteen vaikutusvallasta olemme saaneet mm. siinä, että Pitäjänmäen työklänikan talous on turvattu budjettivaroista.

Liiton toimintaa eteenpäin ajatellessa Lyyli pitää tärkeänä sitä, että yhteistyötä muiden vammaisjärjestöjen kanssa tehostetaan. Koulutus- ja kuntoutuskysymyksissä on paljon parantamisen varaa samoin opinto- ja työelämään liittyvissä kysymyksissä. Näiden vaikeuksien voittamiseen eivät riitä ainoastaan Epilepsialiiton resurssit, vaan tarvitaan paljon yhteistyötä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Puheenjohtajamme mielestä suurena esteenä vammaisten asioiden hoitamisessa on seikka, että terveet eivät ymmärrä vaikeuksia, joita vammaisen kohtaa jokapäiväisessä elämässään. Vasta sitten kun omassa perheessä tai lähisukulaisissa joudutaan katsomaan asioita silmästä silmään, herätään tajuamaan todellinen tilanne. Tarvittaisiin paljon tiiviimpää yhteyttä ns. normaalista elämästä esim. vammaislaitoksiin, että opittaisiin ymmärtämään vammaisten ongelmia ja tarpeita sekä myöskin huomioimaan ne jokapäiväisessä elämässä.

Juna saapui Helsinkiin Päivä paistoi yhtä kirkkaana ja jos mahdollista vieläkin lämpimämpänä kuin Riihimäeltä lähties-sämme. Tiemme erosivat jälleen asemalla, Lyylin veivät päivän askareet eduskuntaan, minun junani suuntasi kohti Pitäjänmäkeä ja liiton toimistoa. Jälkeen jäi ystävällinen kädenpuristus asemalaiturilla ja häivähdys suunnasta, minne lähiaikoina pitäisi voimavaroja suunnata niin epileptikoiden kuin muidenkin vammaisten etuja ajatellen. Ilman vaikutusvaltaa ei mitään saavuteta. Toivokaamme, että oma vaikuttajamme jaksaisi vielä kauan puurtaa liittomme ja vammaisten asian hyväksi.

Leila Lappi